2024/1708

2024 6 21

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2024/1708

2024 m. gegužės 30 d.

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Specialiajame socialinės apsaugos koordinavimo komitete, įsteigtame Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, kiek tai susiję su rekomendacijos, kuria numatomos papildomos gairės dėl to susitarimo protokolo dėl socialinės apsaugos koordinavimo įgyvendinimo, susijusio su to protokolo SSC.11 straipsnio aiškinimu dėl teisės aktų, taikomų komandiruotiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, laikinai dirbantiems ne kompetentingoje valstybėje, priėmimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 48 straipsnį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą [1] (toliau – Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas) Sąjungos buvo sudarytas Tarybos sprendimu (ES) 2021/689 [2] ir, Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą laikinai taikius nuo 2021 m. sausio 1 d., jis įsigaliojo 2021 m. gegužės 1 d.;

(2) vadovaujantis Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 778 straipsnio 1 dalimi, to susitarimo protokolai ir priedai yra neatskiriamos jo dalys. Vadovaujantis Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 783 straipsnio 3 dalimi, nuo datos, kurią tas susitarimas buvo pradėtas laikinai taikyti, nuorodos į jo įsigaliojimo datą turi būti suprantamos kaip nuorodos į datą, nuo kurios Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas buvo pradėtas laikinai taikyti;

(3) Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 4 dalies c punktu Specialusis socialinės apsaugos koordinavimo komitetas, įsteigtas pagal to susitarimo 8 straipsnio 1 dalies p punktą, (toliau – Specialusis komitetas) įgaliojamas priimti sprendimus, įskaitant dalinius pakeitimus, ir rekomendacijas visais klausimais, jei tame susitarime taip numatyta. Vadovaujantis Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo protokolo (toliau – Protokolas) SSC-7 priedo SSCI.74 straipsniu, Specialusis komitetas gali priimti papildomas gaires dėl Protokolo ir jo SSC-7 priedo įgyvendinimo. Vadovaujantis Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 10 straipsnio 1 dalimi, Specialiojo komiteto priimtos rekomendacijos nėra privalomos;

(4) Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalimi, kurioje numatyta nuo Protokolo SSC.10 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytos bendrosios taisyklės nukrypti leidžianti nuostata, visų pirma siekiama, kad darbuotojai, darbdaviai ir socialinės apsaugos įstaigos išvengtų administracinių problemų, kurių gali kilti dėl Protokolo SSC.10 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytos bendrosios taisyklės taikymo, kai įmonės siunčiamo darbuotojo darbo laikotarpis valstybėje, kuri nėra valstybė, kurioje yra įmonės registruota buveinė ar verslo vieta, arba valstybė, kurioje savarankiškai dirbantis asmuo paprastai vykdo savo veiklą, yra trumpas;

(5) tam, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir vienodos sąlygos darbuotojams ir darbdaviams, įsisteigusiems valstybėje narėje arba Jungtinėje Karalystėje, svarbu, kad sąlygos, kuriomis būtų galima taikyti šią nukrypti leidžiančią nuostatą, būtų suprantamos vienodai. Taigi, būtų naudinga, jei Specialusis komitetas priimtų papildomas gaires dėl SSC.11 straipsnio;

[1] OL L 149, 2021 4 30, p. 10.

[2] 2021 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/689 dėl Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo ir Europos Sąjungos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija ir jos apsaugos saugumo procedūrų sudarymo Sąjungos vardu (OL L 149, 2021 4 30, p. 2).

(6) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Specialiajame komitete, kiek tai susiję su to komiteto rekomendacijos, kuria numatomos papildomos gairės dėl Protokolo SSC.11 straipsnio, priėmimo,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Specialiajame komitete, yra išdėstyta prie šio sprendimo pridėtame Specialiojo komiteto rekomendacijos projekte.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2024 m. gegužės 30 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

T. VAN DER STRAETEN

SPECIALIOJO SOCIALINĖS APSAUGOS KOORDINAVIMO KOMITETO, ĮSTEIGTO PAGAL EUROPOS SĄJUNGOS IR EUROPOS ATOMINĖS ENERGIJOS BENDRIJOS IR JUNGTINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖS PREKYBOS IR BENDRADARBIAVIMO SUSITARIMO 8 STRAIPSNIO 1 DALIES P PUNKTĄ, REKOMENDACIJA NR. .../2024

... m. ... ... d.

kiek tai susiję su papildomomis gairėmis dėl Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo protokolo dėl socialinės apsaugos koordinavimo (toliau – Protokolas) įgyvendinimu, susijusiu su Protokolo SSC.11 straipsnio aiškinimu dėl teisės aktų, taikomų komandiruotiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, laikinai dirbantiems ne kompetentingoje valstybėje

SPECIALUSIS SOCIALINĖS APSAUGOS KOORDINAVIMO KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą [1] (toliau – Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas), ypač į Protokolo SSC-7 priedo SSCI.74 straipsnį,

atsižvelgdamas į Protokolo SSC.11 straipsnį,

atsižvelgdamas į Protokolo SSC.14 straipsnį ir Protokolo SSC-7 priedo SSCI.5, SSCI.6 bei SSCI.13–SSCI.18 straipsnius,

kadangi:

(1) vadovaujantis Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 4 dalies c punktu, Specialusis socialinės apsaugos koordinavimo komitetas (toliau – Specialusis komitetas), veikdamas Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 10 straipsnyje nustatytomis sąlygomis, turi įgaliojimus priimti rekomendacijas visais klausimais, jei tame susitarime taip numatyta;

(2) vadovaujantis Protokolo SSC-7 priedo SSCI.74 straipsniu, Specialusis komitetas gali priimti papildomas gaires dėl Protokolo ir jo SSC-7 priedo įgyvendinimo;

(3) Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kuriomis numatyta Protokolo SSC.10 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytos bendrosios taisyklės išimtis, siekiama, kad darbuotojai, darbdaviai ir socialinės apsaugos įstaigos išvengtų administracinių problemų, kurių gali kilti dėl Protokolo SSC.10 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytos bendrosios taisyklės taikymo, kai įmonės siunčiamo darbuotojo darbo laikotarpis valstybėje, kuri nėra valstybė, kurioje yra įmonės registruota buveinė ar verslo vieta, arba valstybė, kurioje savarankiškai dirbantis asmuo paprastai vykdo savo veiklą, yra trumpas;

(4) todėl pirma lemiamoji Protokolo SSC.11 1 dalies a punkto taikymo sąlyga yra tiesioginiai darbdavio ir jo pasamdyto darbuotojo ryšiai;

(5) siekiant apsaugoti darbuotoją ir užtikrinti jo bei įstaigos, kurioje jis apdraustas, teisę į teisinę apsaugą, būtina visapusiškai užtikrinti, kad laikinos veiklos vykdymo kitoje valstybėje laikotarpiu (toliau – komandiruotės laikotarpis) būtų palaikomi tiesioginiai ryšiai;

(6) antra lemiamoji Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sąlyga yra darbdavio ir valstybės, kurioje jis įsisteigęs, ryšiai. Todėl darbuotojus turėtų komandiruoti tik įmonės, kurios paprastai savo veiklą vykdo valstybės, kurios teisės aktai toliau taikomi komandiruotam darbuotojui, teritorijoje; dėl to daroma prielaida, kad minėtos nuostatos taikomos tik įmonėms, kurios paprastai vykdo didelę veiklos dalį valstybės, kurioje jos yra įsisteigusios, teritorijoje;

(7) pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims preliminarūs laikotarpiai turėtų būti nustatomi nepaisant konkretaus atvejo įvertinimo;

(8) tiesioginiai ryšiai nebegali būti užtikrinami, jeigu komandiruotas darbuotojas paskirtas dirbti trečiojoje įmonėje;

[1] ES OL L 149, 2021 4 30, p. 10.

(9) komandiruotės laikotarpiu yra būtina turėti galimybę atlikti visus patikrinimus, visų pirma susijusius su įmokų mokėjimu ir tiesioginių ryšių palaikymu, siekiant teisingai taikyti minėtas nuostatas, ir užtikrinti, kad būtų tinkamai informuojami administracinės įstaigos, darbdaviai ir darbuotojai;

(10) darbuotojas ir darbdavys turėtų būti tinkamai informuojami apie sąlygas, pagal kurias komandiruotam darbuotojui leidžiama toliau taikyti valstybės, iš kurios jis išsiųstas, teisės aktus;

(11) siekiant įgyvendinti Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalį, dėl Protokolo SSC.59 straipsnio 5 dalyje nustatytos tarpusavio keitimosi informacija ir bendradarbiavimo pareigos kompetentingoms įstaigoms nustatomos tam tikros pareigos,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1) Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatos turėtų būti taikomos darbuotojui, kuriam vykdant darbdavio paskirtą veiklą taikomos valstybės (toliau – siunčiančioji valstybė) teisės aktai ir kurį darbdavys išsiuntė į kitą valstybę (toliau – darbo valstybė) dirbti tam darbdaviui.

Turėtų būti laikoma, kad dirbama darbdaviui siunčiančiojoje valstybėje, jeigu buvo nustatyta, kad dirbama tam darbdaviui ir kad toliau palaikomi tiesioginiai darbuotojo ir jį išsiuntusio darbdavio ryšiai.

Siekiant nustatyti, ar toliau palaikomi tokie tiesioginiai ryšiai (taigi, darant prielaidą, kad darbuotojas tebėra pavaldus jį išsiuntusiam darbdaviui), reikėtų atsižvelgti į keletą aspektų, įskaitant atsakomybę už įdarbinimą, darbo sutartį, atlyginimą (nepažeidžiant galimų darbdavio siunčiančiojoje valstybėje ir įmonės darbo valstybėje susitarimų dėl apmokėjimo darbuotojams), atleidimą ir teisę nustatyti darbo pobūdį.

Dėl Protokolo SSC-7 priedo SSCI.13 straipsnio 1 dalies taikymo patikslintina, kad, jei valstybės, kurioje yra įsisteigęs darbdavys, teisės aktai taikomi bent mėnesį, gali būti vertinama, kad reikalavimas, išreikštas žodžiais „prieš pat jo darbo pagal darbo sutartį pradžią“ yra įgyvendintas. Esant trumpesniems laikotarpiams, reikėtų įvertinti kiekvieną konkretų atvejį atsižvelgiant į visus kitus susijusius veiksnius.

Siekiant nustatyti, ar darbdavys paprastai vykdo didelę veiklos dalį valstybės, kurioje tas darbdavys yra įsisteigęs, teritorijoje (jei būtina ir kyla abejonių), tos valstybės kompetentingos įstaigos prašoma patikrinti visus kriterijus, kuriais apibūdinama to darbdavio vykdoma veikla, įskaitant įmonės registruotos buveinės ir administracijos vietą, toje valstybėje ir kitoje valstybėje dirbančių administracijos darbuotojų skaičių ir vietą, kurioje įdarbinti komandiruoti darbuotojai, taip pat vietą, kurioje su klientais sudaryta dauguma sutarčių, įmonių ir darbuotojų sutartims bei įmonių ir klientų sutartims taikomus teisės aktus, apyvartą per atitinkamą įprastą laikotarpį kiekvienoje susijusioje valstybėje ir siunčiančiojoje valstybėje įgyvendinamų sutarčių skaičių. Tai nėra išsamus sąrašas, nes kriterijai turėtų būti pritaikomi kiekvienam atskiram atvejui ir jais turėtų būti atsižvelgiama į įmonės veiklos, vykdomos valstybėje, kurioje ji yra įsisteigusi, pobūdį.

2) a) Tarpvalstybinis nuotolinis darbas – veikla, kurią galima vykdyti bet kurioje vietoje bei kuri galėtų būti vykdoma darbdavio patalpose ar verslo vietoje ir

— kuri yra vykdoma kitoje valstybėje ar kitose valstybėse nei ta, kurioje (kuriose) yra darbdavio patalpos ar verslo vieta, ir

— kuri yra atliekama naudojantis informacinėmis technologijomis ryšiui su darbdavio ar įmonės darbo aplinka, taip pat su suinteresuotaisiais subjektais / klientais palaikyti, siekiant atlikti darbdavio ar klientų (jei kalbama apie savarankiškai dirbančius asmenis) darbuotojui pavestas užduotis;

b) Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punkte vartojama sąvoka „kurį tas darbdavys išsiunčia“ taip pat turėtų būti taikoma tiems darbuotojams, kurių darbdavys oficialiai ar neoficialiai sutinka, kad jie laikinai savo darbdavio vardu vykdytų Tarpvalstybinį nuotolinį darbą 100 proc. savo darbo laiko, kai tai daroma atsitiktine tvarka ir nėra įprasto darbo modelio dalis. Tokiomis aplinkybėmis reikėtų įvykdyti kitas komandiruotės laikotarpiui taikomas sąlygas, nustatytas Protokolo SSC.11 straipsnyje ir SSC-7 priedo SSCI.13 straipsnyje.

3) Dėl Protokolo SSC-7 priedo SSCI.13 straipsnio 3 dalies taikymo reikalavimų atitikimas valstybėje, kurioje asmuo įsisteigęs, yra vertinamas pagal kriterijus, kaip antai: ar jis naudoja patalpas, ar jis moka mokesčius, ar jis turi tarnybinį pažymėjimą bei PVM mokėtojo kodą arba ar jis yra užsiregistravęs prekybos rūmuose ar profesinėse organizacijose. Nurodoma, kad, jei veikla vykdoma bent du mėnesius, manoma, kad reikalavimas „kurį laiką <…> iki dienos, kurią jis nori pasinaudoti to straipsnio nuostatomis“ yra įgyvendintas. Esant trumpesniems laikotarpiams, reikėtų įvertinti kiekvieną konkretų atvejį atsižvelgiant į visus kitus susijusius veiksnius.

4) a) Laikantis šios rekomendacijos 1 punkto nuostatų, Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punktas turėtų būti toliau taikomas komandiruotam darbuotojui, jeigu komandiruotas darbuotojas, kurį įmonė siunčiančiojoje valstybėje išsiuntė į įmonę darbo valstybėje, taip pat yra išsiųstas į vieną ar daugiau kitų įmonių toje pačioje darbo valstybėje tol, kol darbuotojas toliau dirba savo darbą jį išsiuntusiai įmonei. Visų pirma, tai gali būti tas atvejis, kai įmonė darbuotoją išsiuntė į valstybę tam, kad jis vėliau ar tuo pačiu metu dirbtų dviejose ar daugiau toje pačioje valstybėje esančių įmonių. Pagrindinis ir lemiamas aspektas yra tas, kad toliau dirbama siunčiančios įmonės vardu.

Komandiruotės į skirtingas valstybes laikotarpiai, kurie iš karto eina vienas po kito, kiekvienu atveju turėtų reikšti naują komandiruotės laikotarpį, kaip tai suprantama Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punkte;

b) trumpalaikis komandiruoto darbuotojo veiklos įmonėje darbo valstybėje pertraukimas dėl bet kokios priežasties (atostogų, ligos, mokymo siunčiančioje įmonėje ir pan.) neturėtų būti laikomas komandiruotės laikotarpio pertraukimu, kaip tai suprantama Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punkte;

c) pasibaigus darbuotojo komandiruotės laikotarpiui, komandiruotės laikotarpis tam pačiam darbuotojui, tose pačiose įmonėse ir toje pačioje valstybėje negali būti atnaujintas nepraėjus bent dviem mėnesiams nuo ankstesnio komandiruotės laikotarpio pabaigos. Vis dėlto tam tikromis aplinkybėmis galima šio principo taikymo išimtis.

5) Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatos neturėtų būti taikomos arba turėtų nustoti būti taikomos, visų pirma:

a) jeigu įmonė, į kurią darbuotojas buvo išsiųstas, paskiria jį dirbti kitoje įmonėje valstybėje, kurioje ji yra;

b) jeigu į valstybę išsiųstas darbuotojas paskiriamas dirbti kitoje valstybėje esančioje įmonėje;

c) jeigu darbuotojas pasamdomas valstybėje tam, kad kitoje valstybėje esanti įmonė jį išsiųstų į trečiojoje valstybėje esančią įmonę.

6) a) Valstybės, kurios teisės aktai toliau taikomi susijusiam asmeniui pagal Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies a punktą, kompetentinga įstaiga šioje rekomendacijoje numatytais atvejais turėtų tinkamai informuoti darbdavį ir susijusį darbuotoją apie sąlygas, pagal kurias komandiruotam darbuotojui gali būti toliau taikomi tos valstybės teisės aktai. Taigi, darbdavys turėtų būti informuojamas apie galimus patikrinimus darbuotojo komandiruotės laikotarpiu, siekiant nustatyti, ar komandiruotės laikotarpis dar nėra pasibaigęs. Tokie patikrinimai, visų pirma, gali būti susiję su įmokų mokėjimu bei tiesioginių ryšių palaikymu.

Valstybės, kurioje yra įsisteigęs susijęs asmuo ir kurios teisės aktai toliau taikomi savarankiškai dirbančiam asmeniui pagal Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies b punktą, kompetentinga įstaiga turėtų tinkamai informuoti savarankiškai dirbantį asmenį apie sąlygas, pagal kurias jam gali būti toliau taikomi tos valstybės teisės aktai. Susijęs asmuo turėtų būti informuojamas apie galimus patikrinimus jo laikinos veiklos vykdymo valstybėje, kurioje jis veikia, laikotarpiu, siekiant užtikrinti, kad tai veiklai taikomos sąlygos nepasikeitė. Tokie patikrinimai, visų pirma, gali būti susiję su įmokų mokėjimu ir infrastruktūros, būtinos jo veiklai vykdyti valstybėje, kurioje jis yra įsisteigęs, palaikymu;

b) be to, komandiruotas darbuotojas ir jo darbdavys turėtų pranešti siunčiančiosios šalies kompetentingai įstaigai apie pasikeitimus, atsiradusius komandiruotės laikotarpiu, visų pirma:

— jeigu komandiruotės laikotarpis, dėl kurio buvo pateikta paraiška, galiausiai neįvyko;

— jeigu veikla pertraukiama ne dėl šios rekomendacijos 4 punkto b papunktyje numatytų priežasčių;

— jeigu komandiruotą darbuotoją jo darbdavys paskyrė į kitą įmonę siunčiančioje valstybėje, visų pirma, įmonės susijungimo ar perdavimo atveju;

c) siunčiančiosios valstybės kompetentinga įstaiga, prireikus ir kai to paprašoma, darbo valstybės įstaigai turėtų pateikti šios rekomendacijos 6 punkto b papunktyje nurodytą informaciją;

d) siunčiančiosios valstybės ir darbo valstybės kompetentingos įstaigos turėtų bendradarbiauti atlikdamos minėtus tikrinimus ir kai kyla abejonių dėl Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalies taikytinumo.

7) Kompetentingos įstaigos turėtų vertinti ir stebėti situacijas, kurioms taikoma Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalis. Visų pirma, kriterijai, pagal kuriuos vertinama, ar darbdavys paprastai vykdo savo veiklą valstybės teritorijoje, ar palaikomi tiesioginiai įmonės ir darbuotojo ryšiai, ar savarankiškai dirbantis asmuo palaiko infrastruktūrą, reikalingą jo veiklai vykdyti valstybėje, turėtų būti taikomi nuosekliai ir vienodai tais pačiais ar panašiais atvejais.

8) Siekdamas įgyvendinti Protokolo SSC.11 straipsnio 1 dalį, Specialusis komitetas kompetentingas institucijas valstybėse turėtų skatinti bendradarbiauti ir dalytis informacija bei gerąja patirtimi, nustatydamos ir klasifikuodamos įmonių ir darbuotojų vertinimo kriterijus bei atsižvelgdamos į taikomas kontrolės priemones. Tuo tikslu administracinių įstaigų, įmonių ir darbuotojų labui jis gali palaipsniui parengti papildomas gaires dėl komandiruotų darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų vykdomos antrinės veiklos kitoje valstybėje nei jų įsisteigimo valstybė.

Priimta … …

Specialiojo socialinės apsaugos koordinavimo komiteto vardu

Bendrapirmininkiai